

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 168/09-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti H., Spolková republika Nemecko, zastúpenej advokátom JUDr. O. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžf 13/2008 zo 4. decembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť H., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2009 doručená sťažnosť spoločnosti H., Spolková republika Nemecko (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. O. K., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Sžf 13/2008 zo 4. decembra 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola rozhodnutím Colného úradu T., pobočka Colného úradu D. (ďalej len „pohraničný colný úrad“) sp. zn. RCD-9-6622-04 o vzniku colného dlhu z 5. apríla 2006 zaviazaná zaplatiť colný dlh, ktorý jej vznikol podľa ustanovenia § 198 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1996 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 180/1996 Z. z.“), a v súvislosti s čl. 114 ods. 1 písm. a) Časť IV. Prílohy I Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime uverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 187/1996 Z. z. Colný úrad usúdil, že sťažovateľka ako hlavná zodpovedná nezákonne odňala tovar spod colného dohľadu a spoločného tranzitného režimu, čím jej ex lege vznikol v rozhodnutí vymedzený colný dlh. Odvolanie sťažovateľky bolo rozhodnutím Colného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „colné riaditeľstvo“) č. k. 21773/04-1410 z 2. septembra 2004 zamietnuté. Sťažovateľka žalobou zo 4. novembra 2004 iniciovala na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia colného riaditeľstva a colného úradu. V žalobe namietala, že postup colných orgánov bol v rozpore s § 91 zákona č. 199/2004 Z. z. Colný zákon a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 458 zákona č. 238/2001 Z. z. Colný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 238/2001 Z. z.“). Colné orgány nepostupovali v súlade so zákonom, keď aplikovali hmotnoprávne ustanovenia zákona č. 180/1996 Z. z., ktoré boli účinné v období, keď došlo k rozhodnej udalosti, ale už neboli účinné v období, keď začalo colné konanie. Ďalej sťažovateľka v žalobe namietala, že prvostupňové rozhodnutie o vzniku colného dlhu vydal miestne nepríslušný orgán na základe nedostatočne zisteného skutkového a právneho stavu veci v rozpore so zásadami správneho konania uvedenými v § 3 a § 32 Správneho poriadku. Krajský súd žalobu sťažovateľky rozsudkom č. k. 1 S 349/2004-45 z 15. novembra 2007 zamietol. Sťažovateľka napadla rozsudok krajského súdu odvolaním, o ktorom najvyšší súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 3 Sžf 13/2008 zo 4. decembra 2008 tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil. Rozhodnutím najvyššieho súdu v spojení s rozhodnutím krajského súdu boli podľa sťažovateľky potvrdené nezákonné rozhodnutia správnych orgánov, čím súdy

porušili označené základné práva sťažovateľky. Nezákonnosť rozhodnutí správnych orgánov namietala sťažovateľka z týchto dôvodov:

1. Rozhodnutie colného úradu bolo vydané v rozpore s § 458 zákona č. 238/2001 Z. z. Podľa sťažovateľky „posudzovanie právnych vzťahov podľa zákona, ktorý nie je platný, je prípustný za podmienky, že zákon, ktorý predchádzajúci právny predpis zrušil, výslovne takýto postup povolí. Ustanovenie § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z. z. použitie zák. č. 180/1996 Z. z. povolilo len v prípade, ak sa konanie začalo pred 1. júlom 2001. Aj zo záverov oboch súdov vyplýva, že konanie nezačalo v čase účinnosti zák. č. 180/1996 Z. z.

Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 71/1967 Zb. v platnom znení, konanie začína na návrh účastníka konania alebo na podnet správneho orgánu. Podľa ods. 2 konanie je začaté dňom, keď podanie účastníka konania došlo správne orgánu príslušnému rozhodnúť. Pokiaľ sa konanie začína na podnet správneho orgánu, je konanie začaté dňom, keď tento orgán urobil voči účastníkovi konania prvý úkon.

Konanie bolo začaté na podnet colného orgánu a prvým úkonom voči účastníkovi konania, ako to vyplýva z rozhodnutia Colného úradu Senica, bola výzva na vyjadrenie adresovaná sťažovateľovi.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR, povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd. Colné orgány sa neriadili citovaným ustanovením, pretože vo veci rozhodli v rozpore s § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z. z.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, správny orgán môže konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Colné orgány pri rozhodovaní vo veci nepostupovali v súlade s ust. § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z. z., a preto ich rozhodnutie je v rozpore aj s čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.

Napriek skutočnosti, že rozhodnutia správnych orgánov boli vydané podľa zákona, ktorý bol zrušený a nebol právne účinný v čase začatia konania a zák. č. 238/2001 Z. z., ich nesplnomocnil postupovať podľa predchádzajúcich predpisov aj v tých prípadoch,

ak právny vzťah vznikol pred účinnosťou zák. č. 238/2001 Z. z. najvyšší súd rozhodnutia Colného riaditeľstva SR a Colného úradu Trenčín napriek nepovažuje za nezákonné.“.

2. Rozhodnutie správneho orgánu bolo podľa sťažovateľky nezákonné aj z dôvodu, že vo veci rozhodoval miestne nepríslušný colný úrad v rozpore s § 7 ods. 1 zákona č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve v znení neskorších predpisov. Podľa sťažovateľky *„ak tovar nebol dodaný Colnému úradu Bratislava, ani sťažovateľom, ani dopravcom, ktorý bol colným úradom odoslania určený ako colný úrad určenia, tak miestne príslušným mal byť Colný úrad Bratislava podľa § s § 7 ods. 1 zák. č. 240/2001 Z. z. v spojení s § 7 ods. 1 zák. č. 71/1967 Zb. ktorému mal byť tovar predložený v tomto územnom obvode. Sám colný úrad Trenčín potvrdil, že tovar bol pohraničnému colnému úradu, ktorý sa nachádza v jeho územnom obvode, predložený a neuvádza žiadnu inú skutočnosť, ktorá by preukazovala, že k porušeniu podmienok režimu tranzitu došlo v jeho územnom obvode, t. j. k protiprávnej činnosti, ktorou by bola jeho príslušnosť založená. Sám colný úrad konštatuje, že od tohto momentu nebol osud tovaru známy.*

Ak colný úrad odvodzoval čas vzniku colného dlhu od uplynutia lehoty na dodanie tovaru colnému úradu určenia, tak aj miestom, kde došlo k jeho odňatiu tovaru /činnosti/ musel byť colný úrad Bratislava, čo potvrdzuje aj dikcia ust. § 210 ods. 1 citovaného zákona podľa ktorej, colný dlh vzniká na mieste, na ktorom sa tovar nachádzal v situácii pri ktorej vzniká colný dlh. Podľa § 198 ods. 1 citovaného zákona, colný dlh pri dovoze tovaru, ktorý podlieha clu vzniká jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu. Podľa § 198 ods. 3 písm. d) citovaného zákona osoba, ktorá má plniť povinnosti, ktoré vyplývajú z dočasného uskladnenia tovaru alebo režimu do ktorého bol tovar prepustený.

Z vyššie uvedených skutočností nesporne plynie záver, že ak vznikol colný dlh, tak miestom vzniku colného dlhu nemohol byť územný obvod colného úradu Trenčín (žiadna skutočnosť v spise tomu nenasvedčuj), pretože tovar bol pri prestupe štátnej hranice predložený v súlade s dohovorom, ale colný úrad Bratislava, jeho územný obvod, ktorému podľa colných orgánov nebol v lehote určenej colnými orgánmi tovar predložený, a teda uplynutie lehoty bolo tou skutočnosťou, s ktorou je možné spojiť vznik colného dlhu, ktorá nastala v dôsledku konania uvedeného v § 198 ods. 3 písm. d). Vznik colného dlhu ako

právna skutočnosť nastáva v dôsledku porušenia právnej povinnosti, čo v danom prípade bolo nedodanie tovaru colnému úradu Bratislava v lehote určenej colnými orgánmi.“.

3. Sťažovateľka ďalej namieta, že súdy potvrdili rozhodnutia správnych orgánov, ktoré neboli založené na objektívne zistenom skutkovom stave. Zodpovednosť za vzniknutý colný dlh jej pričítali len na základe konštatovania, že sťažovateľka bola v zmysle platnej legislatívy považovaná za hlavného zodpovedného. Ako sťažovateľka ďalej uvádza, „colné riaditeľstvo zdôraznilo, že inštitút hlavného zodpovedného slúži práve na jednoduchšie a účinnejšie zabezpečenie pohľadávok, či nárokov štátu pri preprave tovaru v režime tranzit vstupujúceho na územie SR. Tento inštitút podľa colného riaditeľstva umožňuje štátu prostredníctvom príslušných orgánov vyvodzovať zodpovednosť za prípadné nedodržanie podmienok, alebo nesplnenie povinnosti pri preprave tovaru a uplatňovať si svoje nároky bez potreby rozsiahleho a väčšinou bezvýsledného pátrania. Colné riaditeľstvo ďalej uviedlo, že colné orgány nemôžu zodpovedať za nedostatočnú podnikateľskú obozretnosť hlavného zodpovedného a ani zodpovednosť za prípadne straty, ktoré vyplývajú z podnikateľského rizika.

Sťažovateľ namietal v žalobe, že inštitút hlavného zodpovedného neznamena automatickú povinnosť zaplatiť colný dlh, ale táto povinnosť vzniká až keď je preukázané, že hlavný zodpovedný nesplnil povinnosť vyplývajúcu zo spoločného tranzitného režimu. V tejto súvislosti poukázal na to, že Colný úrad Trenčín mal na preukázanie tejto skutočnosti vypočuť vodiča. Vodič bol ten, kto mal doklady, ktoré mali byť predložené colnému úradu určenia a vodič riadil kamión s tovarom, ktorý mal byť colnému úradu určenia predložený.

... Sťažovateľ na podporu svojich námietok vypočuť vodiča, predložil súdu listinné dôkazy, list, sp. zn. 2325/2003-890203 zo dňa 17. 1. 2003, s ktorým sa súd vôbec nevysporiadal, ktorý nesporne svedčí o tom, že prejednávaná právna vec, je len jednou z mnoho ďalších vecí potvrdzujúcich, že ak dochádza k protiprávnemu konaniu na strane colných orgánov, možnosť preukázať splnenie si povinností, by bola vylúčená. Predložené listinné dôkazy, aj keď nepriamo, preukazovali, že k vzniku colného dlhu nedochádzalo v dôsledku protiprávneho konania sťažovateľa, ale v dôsledku protiprávnej činnosti

colníkov, ktorý sa podieľali na trestnej činnosti príjemcov, ktorý v spolupráci s colníkmi ukracovali štát na cle a na daniach.

... Dôkazy, o ktoré sa opierali colné orgány svedčia o tom, že došlo k odňatiu tovaru spod colného dohľadu, ale už nepreukazujú, že tovar bol odňatý v dôsledku protiprávneho konania sťažovateľa. a nepreukazujú ani miesto, ani čas, kde bol tovar spod colného dohľadu odňatý.

Predložený listinný dôkaz, ktorý bol žalovanému aj colnému úradu známy, aj so vznesenou námietkou sťažovateľa a dopravcu na protiprávnu činnosť colníkov, bol dostatočným dôvodom na to, aby priamy svedok, vodič kamiónu bol k predmetnej veci vypočutý. Ak tento dôkaz nevykonalo žalované colné riaditeľstvo, malo rozhodnutie Colného úradu Trenčín zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. Tento dôkaz jednoznačne spochybnil závery colných orgánov o tom, že nezaevidovanie tranzitných dokladov v ich evidenciách je dôkazom o nesplnení si povinnosti.

... Z hľadiska vyššie uvedených skutočností nie je a nebolo možné argumentovať, že skutkový stav bol náležite zistený, ak na nezákonnej činnosti sa podieľajú colníci, rovnako ako nemožno za hodnoverný dôkaz použiť argument, že v evidencii colníkov nie je zaevidované dodanie tovaru, že tovar nebol dodaný, pretože nie je zaevidovaný v evidenciách colných orgánov. Falošnou pečiatkou na dieloch 5 potvrdené dodanie tovaru a slovenskými colnými orgánmi odoslaný diel 5 colnému úradu odoslania, ako dôkaz o dodaní nemôže preukazovať, že tovar nebol dodaný. Práve naopak uvedené tvrdenie vyvracia. Pre objektívne zistenie skutkového stavu veci bolo potrebné nepochybné vykonať dokazovanie aj výsluchom vodiča a to aj v tých prípadoch, kde boli pečiatky pravé, resp. ,kde sa diely 5 tranzitných dokladov nevrátili colnému úradu odoslania.“.

Napokon sťažovateľka uvádza, že „ak bolo preukázané že tovar unikol colnému dohľadu, tak spoločným a nerozdielnym dlžníkom je aj dopravca. Touto sťažovateľom namietanou skutočnosťou, sa krajský, ani najvyšší súd vôbec nezaoberali, pričom išlo o zásadnú právnu otázku, ktorá aj bez ďalších dôvodov uvádzaných v žalobe, zakladala nezákonnosť rozhodnutí colných orgánov. Sťažovateľ v odvolaní výrazne vyznačil skutočnosť, s ktorou sa krajský súd nezaoberal. Colným orgánom od samého začiatku je známe, že sťažovateľ nedopravoval tovar, ale ho dopravoval dopravca, ktorý mal

od tovaru aj doklady a že dopravca prestúpil cez štátnu hranicu D., kde tovar spolu s dokladmi prihlásil.“.

Sťažovateľka tvrdí, že „právne závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo všetkých štyroch bodoch v spojení s rozsudkom Krajského súdu Bratislave sú zjavne neodôvodnené až arbitrárne, a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a majú za následok porušenie základných práv a slobôd. Sťažovateľovi bola uložená povinnosť zaplatiť colný dlh bez toho, aby bola jeho zodpovednosť riadne preukázaná, na druhej strane colné orgány konanie dopravcu nekvalifikovali ako konanie, ktoré zakladá jeho zodpovednosť za colný dlh, ak je preukázané, že tovar bol odňatý spod colného dohľadu v územnom obvode Colného úradu Trenčín. Rozhodnutím colných orgánov bolo zasiahnuté do práva sťažovateľa tým, že mu bola uložená povinnosť zaplatiť colný dlh v rozpore s čl. 13 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky z dôvodov uvedených v tejto sťažnosti. Sťažovateľ tvrdí, že Najvyšší súd, ani Krajský súd mu neposkytli ústavou garantovanú právnu ochranu v požadovanej kvalite.“.

Sťažovateľka preto navrhuje, aby ústavný súd uznesením prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a po prerokovaní veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa vo veci porušenia jeho práva na domáhanie sa svojho práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Najvyšším súdom vo veci sp. zn. 3 Sžf 13/2008 zo dňa 4. decembra 20098 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Sžf 13/2008 zo dňa 04. decembra 2008.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. O. K. vo výške 106,98 € (1 úkon 53,49 € x 2 právne úkony podľa § 11 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z.) a 13,90 € režijný paušál (2 x 6,96 €) do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 13/2008 vyplýva, že odvolací súd sa v zmysle § 219 ods. 2 *Občianskeho súdneho poriadku v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 1 S 349/2004, a preto sa v odôvodnení obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, resp. doplnil na zdôraznenie jeho správnosti ďalšie dôvody. Ako vyplýva z rozhodnutia, „v odvolacom konaní boli medzi účastníkmi konania sporné tie isté otázky ako v prvostupňovom konaní. Spornou bola právna otázka, či žalovaný správny orgán i správny orgán prvého stupňa aplikovali v napadnutých rozhodnutiach na posúdenie vzniku colného dlhu účinný hmotnoprávny právny predpis. Žalobca tvrdil porušenie ust. § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z. z. (Colný zákon) pretože colné konanie ohľadne vzniku colného dlhu nezačalo za účinnosti predchádzajúceho colného zákona č. 180/1996 Z. z.*

Najvyšší súd zistil, že správne orgány procesné postupovali podľa zák. č. 240/2001 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a Colného zákona č. 238/2001 Z. z., účinných v čase vydania napadnutých rozhodnutí. Na posúdenie podmienok vzniku colného dlhu a určenie colného dlhu však správne aplikovali ust. § 198 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. (Colný zákon v znení neskorších zmien a doplnkov, účinný do 30. 06. 2001).

Podľa § 458 ods. 1 zák. č. 238/2001 Z. z. (Colný zákon v znení neskorších zmien a doplnkov) na konanie začaté pred 01. júlom 2001 sa použijú doterajšie predpisy.

Podľa § 458 ods. 4 zák. č. 238/2001 Z. z. (Colný zákon v znení neskorších zmien a doplnkov) ak vznikol colný dlh iným spôsobom ako prijatím colného vyhlásenia, colný dlh sa oznámi dlžníkovi vydaním osobitného rozhodnutia.

Podľa § 198 ods. 1 zák. č. 180/1996 Z. z. (Colný zákon účinný do 30. 06. 2001) colný dlh pri dovoze tovaru, ktorý podlieha dovoznému clu, vzniká jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.

Podľa § 198 ods. 2 zák. č. 180/1996 Z. z. (Colný zákon účinný do 30. 06. 2001) colný dlh vznikne v okamihu odňatia tovaru spod colného dohľadu.

Najvyšší súd zhodne so súdom prvého stupňa konštatuje, že k odňatiu tovaru spod colného došlo jeho nedodaním v lehote určenej colným úradom odoslania. K odňatiu tovaru došlo za účinnosti Colného zákona č. 180/1996 Z. z. Colný dlh v danom prípade vzniká fakticky, priamo ex lége nastaním zákonom predpokladaných skutočností (§ 198 ods. 2 zák. č. 180/1996 Z. z.). Preto rozhodnutia Colného úradu Trenčín správne túto skutočnosť iba deklarujú a formou rozhodnutia colný dlh dlžníkovi oznamujú. Dlžníkovi sa neukladá povinnosť konštitutívnym individuálnym správny aktom - rozhodnutím colného úradu. Rovnako je rozhodnutie deklaratórne i v Časti určenia dlžníka - žalobcu. Žalovaný i Colný úrad Trenčín v napadnutých rozhodnutiach konštitutívne nerozhodovali - neaplikovali vtom čase už neúčinný právny predpis - Colný zákon č. 180/1996 Z. z., ale iba deklaratórne konštatovali skutočnosti, ktoré nastali za účinnosti tohto právneho predpisu, keďže colný dlh v zmysle ust. § 198 ods. 1 Colného zákona č. 180/1996 Z. z. vznikol ex lege. A pokiaľ určitá právna skutočnosť (v danom prípade colný dlh) nastáva ex lege možno jej vznik deklarovať iba podľa právneho predpisu účinného (upravujúceho podmienky vzniku tejto právnej skutočnosti), v období kedy nastala.

Colný úrad Trenčín konal vo veci ako príslušný orgán. V jeho územnom obvode došlo k naplneniu právnych aj skutkových podmienok vzniku colného dlhu, t. j. ku vzniku colného dlhu jeho nezákonným odňatím spod colného dohľadu.“

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti skúmal aj otázku, či návrh sťažovateľky nie je zjavne neopodstatnený. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú

judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Porušenie namietaných základných práv spočíva podľa sťažovateľky v tom, že všeobecné súdy jej neposkytli ústavou garantovanú právnu ochranu v požadovanej kvalite a jej žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia colného riaditeľstva odmietli ako nedôvodnú. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti a doložených dôkazov, predovšetkým rozsudkov krajského súdu aj najvyššieho súdu k jednotlivým námietkam sťažovateľky uvádza:

1. Derogáciou zákona nastáva zánik jeho platnosti, čo však nemožno úplne stotožniť so zánikom jeho účinnosti. Vznik právnych vzťahov a ich obsah sa posudzuje podľa právnej úpravy účinnej v čase, keď došlo k správaniu, a tak niekedy dochádza k situácii, že zrušené právne predpisy sa aplikujú aj po zániku ich platnosti. Akt aplikácie práva v takomto prípade deklaruje určité skutočnosti so spätnými účinkami. Časový stret dvoch právnych noriem riešia spravidla intertemporálne ustanovenia obsiahnuté v novom platnom

a účinnom právnom predpise. V posudzovanom prípade to bolo ustanovenie § 458 ods. 1 zákona č. 238/2001 Z. z., ktoré ustanovuje, že na konanie začaté pred 1. júlom 2001 sa použijú doterajšie predpisy, t. j. ustanovenia zákona č. 180/1996 Z. z. Rozhodnutia sp. zn. RCD-11-6622-04 a 21773/04 boli vydané za účinnosti zákona č. 238/2001 Z. z. V posudzovanom prípade nebolo sporným, že skutočnosti zakladajúce vznik colného dlhu nastali za účinnosti doterajšieho predpisu, t. j. zákona č. 180/1996 Z. z. Colné vyhlásenie, ktorým sťažovateľka navrhovala prepustenie tovaru do režimu tranzitu, bolo podané sťažovateľkou 30. januára 2001. Vstup tovaru na colné územie Slovenskej republiky bol zaevidovaný 1. februára 2001. Tovar mal byť predložený colnému úradu určenia do 31. januára 2001. Okamihom vzniku colného dlhu bol podľa pohraničného colného úradu 7. február 2001, t. j. deň, ktorý nasledoval po dni, kedy márne uplynula lehota na predloženie tovaru colnému orgánu určenia. Hmotnoprávnym predpisom, ktorým sa spravoval predmetný colnoprávny vzťah bol teda zákon č. 180/1996 Z. z. Za účinnosti tohto colného zákona boli naplnené všetky materiálne znaky vzniku colného dlhu a je nepochybné, že v predmetnom prípade vznikol v zmysle § 198 ods. 3 písm. d) zákona č. 180/1996 Z. z. ex lege colný dlh. Sporným sa podľa sťažovateľky stalo posúdenie, za účinnosti ktorého právneho predpisu začalo colné konanie. Podľa ustanovenia § 76 ods. 3 zákona č. 238/2001 Z. z. colné konanie začína podaním colného vyhlásenia, ktorým sa navrhuje prepustenie tovaru do režimu alebo pridelenie iného colne schváleného určenia. Z už uvedeného vyplýva, že táto skutočnosť nastala za účinnosti zákona č. 180/1996 Z. z. V rámci tohto konania vydal colný úrad aj rozhodnutie, ktorým oznámil sťažovateľke sumu colného dlhu. Toto rozhodnutie nemožno považovať za individuálny právny akt vydaný v osobitnom colnom konaní, ktoré začalo vydaním rozhodnutia o vzniku colného dlhu, ale ako osobitný typ rozhodnutia, ktoré colný úrad vydal v rámci colného konania začatého podaním colného vyhlásenia.

Po posúdení uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy rozhodli o tejto otázke spôsobom, ktorý je zlučiteľný s ústavou, a predložili aj náležité zdôvodnenie. Podanie sťažovateľky v tejto časti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnené.

2. Sťažovateľka ďalej namietala, že prvostupňové rozhodnutie colného úradu je nezákonné, pretože ho vydal miestne nepríslušný colný orgán. Podľa § 210 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. colný dlh vzniká na mieste, na ktorom je tovar v situácii, pri ktorej colný dlh vzniká. Podľa odseku 2 ak miesto vzniku colného dlhu nie je možné určiť podľa odseku 1, vzniká colný dlh na mieste, ktoré colné orgány podľa im dostupných informácií určia ako miesto, na ktorom bol tovar v situácii, pri ktorej colný dlh vznikne. Príslušnosť colného úradu bola založená určením colných orgánov, na základe zváženia im dostupných informácií v rámci splnomocnenia obsiahnutom v citovanom ustanovení. Argumentáciu sťažovateľky v tejto časti jej podania posúdil ústavný súd ako účelovú. Zároveň konštatuje, že hoci porušenie ustanovení o miestnej príslušnosti nebolo vyslovené, prípadná miestna nepríslušnosť správneho orgánu by v tomto prípade nemohla vyvolať také vážne dôsledky (na rozdiel napr. od vecnej nepríslušnosti), ktoré by vzhľadom na okolnosti prípadu dovoľovali vysloviť porušenie namietaného základného práva sťažovateľky všeobecnými súdmi, ktoré preskúmavali napadnuté rozhodnutia colných orgánov. Inými slovami, takéto konanie colných orgánov by nemohlo byť v priamej súvislosti s námietkou porušenia ústavy.

3. K námietke, že v konaní nebol objektívne zistený skutkový stav, ústavný súd predovšetkým uvádza, že podľa svojej konštantnej judikatúry zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Ústavný súd k otázke posúdenia administratívnoprávnej zodpovednosti dodáva, že v správnom konaní sa táto stanovuje správnym úradom a v prípade správnych deliktov nemusí byť vždy založená na preukázaní zavinenia účastníka a môže nadobudnúť charakter objektívnej zodpovednosti. Postavenie účastníka v colnom konaní je založené na povinnosti obstarat' všetky dôkazy a podklady potrebné na preukázanie pravdivosti tvrdených skutočností. Podľa § 100 zákona č. 180/1996 Z. z. deklarant zodpovedá colnému orgánu za splnenie povinností, ktoré vyplývajú z režimu tranzitu; najmä je povinný zabezpečiť, aby sa tovar za podmienok určených colným orgánom odoslania predložil colnému orgánu určenia v nezmenenom stave, s neporušenou colnou uzáverou a s pripojenými dokladmi. V 1. Časti V., Prílohe I., Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime, uverejnenom v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 187/1996 Z. z. bol v čase predmetného konania upravený aj inštitút hlavného zodpovedného, podľa čl. 2 písm. d) ako osoby, ktorá vo svojom mene alebo prostredníctvom splnomocneného zástupcu podaním príslušného vyhlásenia prejavila vôľu uplatniť tranzitný režim a ktorá je v zmysle čl. 11 písm. a) povinná predložiť tovar a tranzitný doklad T1 úradu určenia v určenej lehote a v nezmenenom stave a dodržať podmienky na zabezpečenie totožnosti určené úradom odoslania, podľa písm. b) dodržať ustanovenia spoločného tranzitného režimu a podľa písm. c) zaplatiť clo a iné platby, ktoré vzniknú za určitých okolností z titulu porušenia predpisov alebo protiprávneho konania v priebehu režimu spoločného tranzitu alebo v súvislosti s ním. Sťažovateľka si takto stanovenú povinnosť nesplnila a ani nijakým spôsobom nepreukázala, že márne vykonala všetky opatrenia na splnenie si tejto svojej povinnosti.

Postup všeobecného súdu pri konaní v tejto časti nie je arbitrárny ani zjavne neodôvodnený a je zlučiteľný s ústavou.

Ústavný súd konštatuje zjavnú neopodstatnenosť aj v tejto časti sťažnosti.

K tvrdeniam sťažovateľky, že nezabezpečenie jej povinnosti predložiť tovar colnému orgánu určenia je dôsledkom protiprávneho konania colníkov ústavný súd dodáva,

že sťažovateľka v prípade podozrenia na takéto konanie mohla v záujme ochrany svojich práv využiť inštitút sťažnosti podľa zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažnostiach v znení neskorších predpisov, prípadne podať podnet orgánom činným v trestnom konaní.

S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd ešte dodáva, že sťažovateľke v niektorých jej námietkach ide v prvom rade o princíp a bezpodmienečné preukázanie svojho právneho názoru bez ohľadu na reálne možnosti ingerencie ňou tvrdených skutočností do jej práv a povinností, čo nie vždy odráža pravý zmysel hľadania spravodlivosti.

Ústavný súd v tomto ohľade vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že neúspech v konaní pred všeobecným súdom nemožno spájať automaticky s porušením základných práv a slobôd účastníka konania (II. ÚS 218/02 a iné).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. júna 2009